

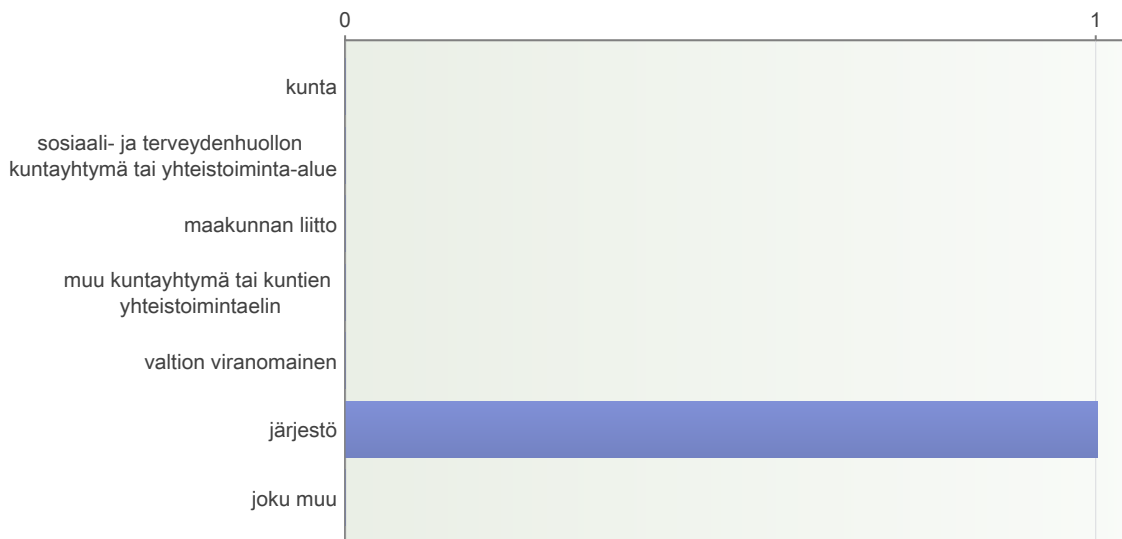
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen Kotiseutuliitto	Riitta Vanhatalo	riitta.vanhatalo@kotiseutu.fi ; p. 040 - 7337033	13.10.-8.11.2016	Hallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Ei vastauksia.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Ei vastauksia.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen esitysluonnos 31.8.2016 keskittyy lähinnä uudistuksen vaikutuksiin hallinnon eri tasoilla. Uudistuksen kansalaisiin kohdistuvia vaikutuksia on esityksessä käsitelty varsin ohuesti ja lähinnä teknisluonteisesti. Suomen Kotiseutuliitto pitää kuitenkin myös tässä uudistuksessa tärkeänä kansalaisten aseman pohdintaa uudistuksessa ja sen jälkeisessä yhteiskunnassa.

Esimerkiksi Paras-hankkeen aikaiset kuntaliitokset ja niistä saadut kokemukset osoittavat, että kansalaiset ovat sitoutuneempia asuinkuntiinsa kuin mitä niiden palvelutaso kriittisesti huomioiden voisi olettaakaan. Kansalaisen kiinnittymiseen asuinkuntaansa vaikuttaa palvelujen ja niiden kustannusten lisäksi mitä suurimmassa määrin kotiseututunne. Kansalaisiin suoraan vaikuttavien yhteiskunnallisten uudistusten (kuntaliitokset, maakuntauudistus jne.) yhteydessä onkin tärkeää tukea ja vahvistaa tätä kotiseututunnetta. Asuinkuntaan ja maakuntaan kiinnittymistä tulee myös tämän uudistuksen yhteydessä ja jälkeen vahvistaa niin kunnan kuin maakunnankin toimenpiteillä. Kulttuuri- ja identiteettityön sisällyttäminen maakuntavirastojen toimeksiantoon on sen vuoksi erityisen tärkeää.

Hyvinvoinnin kokemuksellinen luonne vaikeuttaa sen arvioimista, miten terveydenhuollon uudistus tulee lyhyellä ja pitkällä aikavälillä vaikuttamaan kansalaisten kokemukseen oman hyvinvointinsa kehittymisestä. Valmisteilla oleva uudistus saattaa vähentää epätasa-arvoa kansalaisten välillä, mutta siinä on huomioitava myös kokemukset siitä, kuinka vaatimatonkin lähipalvelu voi asiakaskokemuksen kannalta lisätä turvallisuuden tunnetta enemmän kuin laadukkaampi palvelu kaukana.

On oletettavaa, että uudistuksen jälkeenkin valinnanvapauden toteutuminen terveydenhuoltopalveluissa vaihtelee alueittain. Ja koska uudistukseen liittyy kolmen miljardin euron säästötavoite, saattaa kansalaisen näkökulmasta vaikuttaa epärealistiselta tai jopa epärehelliseltä väittää, että palvelut näiden säästöjen jälkeen ovat paremmat ja tasa-arvoisemmat kuin ennen uudistuksen käynnistymistä. Siksi uudistuksen viestimisessä on tärkeää avata rehellisesti niitä taloudellisia seikkoja, jotka tulevat edellyttämään palvelujen tulevaa keskittämistä.

Osallisuus on kansalaisen tunne vaikuttamismahdollisuuksista omaan elämäänsä. Kansalaisten palautteesta on nähtävissä, että osallisuuden kokemuksessa on puutteita nyt, ja on vaikeaa nähdä, miten uudistuksella voitaisiin tilannetta kohentaa. Esitetty rakenne etäännyttää hallintoa edelleen kansasta, mikä tulee vaikuttamaan kielteisesti esim. maakuntavaltuustojen vaalikiinnostukseen. Kansalaisten osallisuuden kokemuksen vahvistamiseksi onkin tärkeää ottaa hallinnon eri tasoilla entistä aktiivisemmin käyttöön suoria vaikuttamisen keinoja, joita ovat esimerkiksi asukas- ja asiakasraadit.

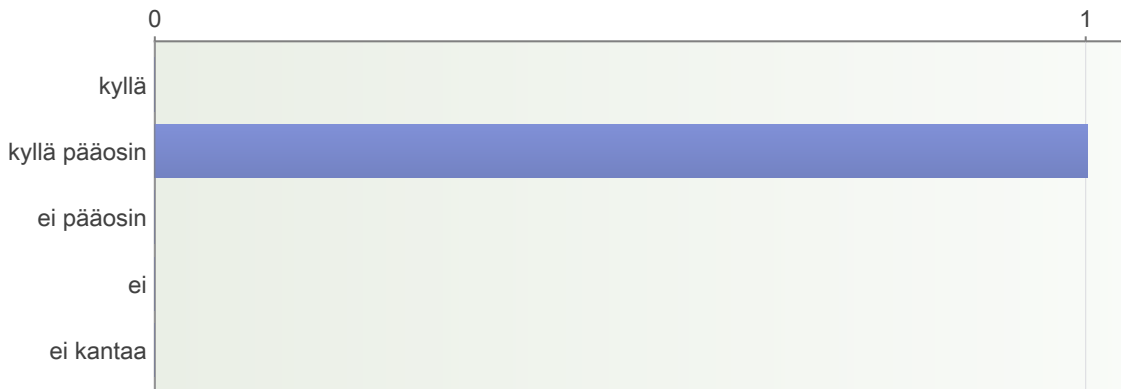
Rehellinen ja avoin viestintä hallinnon kaikilla tasoilla on tärkeää erityisesti niissä uudistuksissa, joissa muutosten nähdään huolestuttavan kansalaisia. Suomen Kotiseutuliitto pitääkin tärkeänä, että uudistukselle laaditaan viestintäsuunnitelma, joka koskee uudistuksen kaikkia hallinnon tasoja, ja jonka toimenpiteet kansalaisten suuntaan käynnistyvät jo hyvissä ajoin ennen uudistuksen voimaan astumista.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Ei vastauksia.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

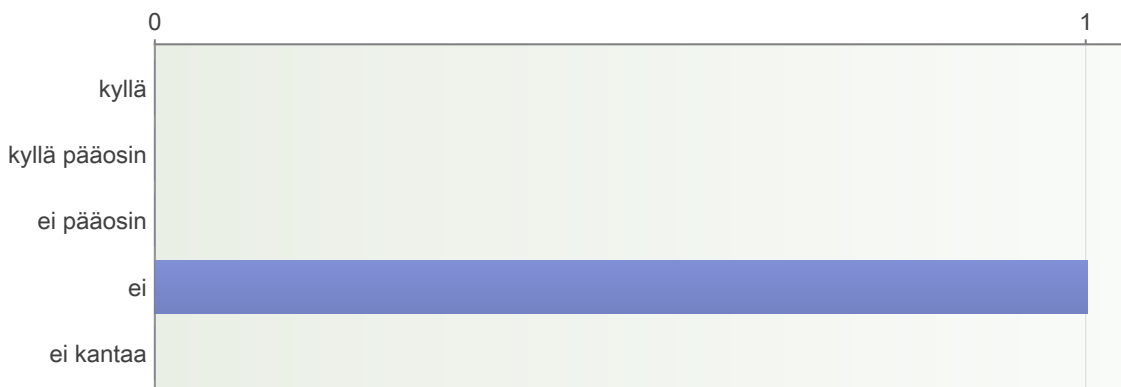

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Suomen Kotiseutuliitto kiinnittää huomiota tehtävissä kohtaan maakunnallisen identiteetin edistäminen. On tunnistettavissa, ettei lähtökohtaisesti kaikissa maakunnissa ole yhtä vahvasti tunnistettavaa maakunnallista identiteettiä. Siksi – vaikka puhutaankin maakuntien tehtävistä – maakunnallisen identiteetin sijaan voisi käyttää käsitettä identiteetti, paikallinen identiteetti tai kulttuuri-identiteetti. Lisäksi Kotiseutuliiton mielestä edistämisen sijaan voisi puhua koordinoinnista. Maakunnallisen identiteetin edistämisen sijaan Kotiseutuliitto esittää tehtävän määrittelyä muodossa: identiteetin ja kotiseututyön edistäminen ja koordinointi.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Suomen Kotiseutuliitto viittaa kysymykseen 3 ja laajempaan vastaukseen siinä yhteydessä.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Ei vastauksia.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Jotta maakuntauudistus tukisi aidosti kansalaisten osallistumismahdollisuuksia, Kotiseutuliitto esittää, että samalla tarkastellaan myös kaksoiskuntalaisuutta, jotta asukkaat voivat osallistua ja sitoutua myös toisen kotiseutunsa asioihin.

Kotiseutuliitto esittää huolensa kolmannen sektorin roolista ja toimintaolosuhteiden turvaamisesta, mikä on kuulunut kunnille. Tulevaisuudessa kuntien kantokyky tulee vaihtelemaan niin merkittävästi, ettei kunnilla ole enää tasaveroisia mahdollisuuksia tukea kolmannen sektorin työtä. Jatkossa kolmannen sektorin rooli tulee kuitenkin entisestään korostumaan. Kolmannella sektorilla on monenlaisia tehtäviä. Se on myös ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä. Tukeminen liittyy avustuksiin, toimintatiloihin sekä kulttuuri- ja kotiseututyön koordinointiin. Esitämme, että maakunnissa huomioidaan tämä tarve osana identiteetin ja kulttuurin edistämistä.

Kotiseutuliitto esittää, että maakunnan uuteen kaavoituksen ja suunnittelun yksikköön tarvitaan kulttuuriperintö- ja kulttuuriympäristöosaamista.

Kotiseutuliitto esittää, että lainsäädännössä tulee osallisina huomioida kaikki kansalaisryhmät mukaan lukien lapset ja nuoret.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Ei vastauksia.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Ei vastauksia.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Ei vastauksia.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Ei vastauksia.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettua laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Ei vastauksia.

22. 20. Voimaantulolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

23. 21. Voimaantulolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Ei vastauksia.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaantulolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Ei vastauksia.

26. 24. Voimaantulolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Ei vastauksia.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Ei vastauksia.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Ei vastauksia.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Ei vastauksia.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Ei vastauksia.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Ei vastauksia.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Ei vastauksia.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Ei vastauksia.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Suomen Kotiseutuliiton näkökulma uudistukseen on asukkaiden kotiseututunteen ja kiinnittymisen vahvistaminen, koska nämä lisäävät kuntalaisten kansalais- ja osallistumisaktiivisuutta. Kotiseutuliitto kokee tärkeäksi tehtäväkseen seurata osallisuuden toteutumista ja pyrkiä edistämään hyvien toimintamallien toteutumista. Kotiseutuliitto näkee paikallisen identiteetin tärkeänä henkisenä resurssina. Liitto haluaa kiinnittää huomiota identiteettityöhön myös elinvoimaisuuden kehittämisen näkökulmasta.

Suomen Kotiseutuliitto on valtakunnallinen kotiseututyön ja kulttuuriperintöalan kansalaisjärjestö, joka edistää kokonaisvaltaista kotiseututyötä, johon sisältöinä kuuluvat mm. kulttuuriympäristöt, paikallinen kulttuuri, kulttuurikasvatus, osallisuus, yhteisöllisyys ja kotoutuminen. Kotiseutuliiton jäsenenä on sekä maakuntien liitot että kuntia ja kotiseutu- ja kaupunginosayhdistyksiä. Suomen Kotiseutuliitto laajan jäsenkenttensä ja koko maan käsittävän toiminta-alueensa vuoksi on merkittävin paikallisista ja alueellisista toimijoista, joka voi tukea eri sektoreiden välistä yhteistyötä, mukaan lukien kolmas sektori. Jo tässä vaiheessa uudistus on lisännyt tarvetta keskustella ja pohtia eri sektoreiden välistä yhteistyötä, jonka merkitys aina sinänsä myös organisaatioiden ja tehtävien muutoksessa korostuu.

Kotiseutuliitto uskoo oman ja jäsenjärjestöjensä roolin ja aseman kasvavan. Kotiseutuliitto kokee tärkeäksi tehtäväkseen sektorirajat ylittävän yhteistyön tukemisen maakunnissa. Lisäksi Kotiseutuliitto tukee erityisesti

kolmatta sektoria asemoimaan toimintansa uudelleen uusien hallinnon rakenteiden ja tehtävien mukaisesti. Kotiseutuliitto uudistaa kolmannen sektorin toimintamuotoja yhdessä jäsenyhteisöjen kanssa.

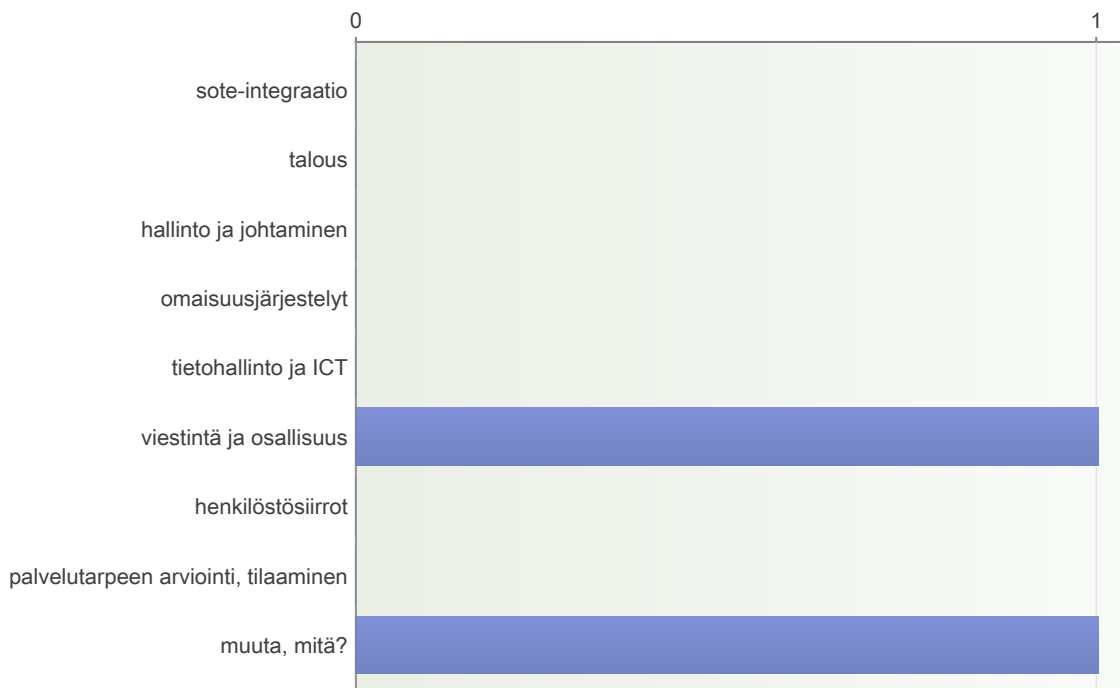
Kolmannen sektorin ja kansalaisten näkökulmasta tarvitaan vahvaa tiedottamista ja viestintää, jotta muutokset hallinnossa ja käytännössä tulevat ymmärretyiksi. Kotiseutuliitto näkee roolinsa viestintätehtävässä merkittävänä. Kotiseutuliitto osallistuu mielellään myös tarvittavan koulutuksen suunnitteluun ja toteutukseen, jossa uutta hallintoa, toimintaa ja yhteistyömuotoja jalkautetaan.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- kotiseututyö ja yhteistyön edistäminen sektorirajat ylittäen erityisesti kolmannen sektorin rooli huomioiden

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntahallinnon uudistus tarjoaa hyvän mahdollisuuden ottaa alueellisiin identiteetteihin ja kotiseutuun sitoutumiseen liittyvät voimavaratekijät jälleen maakunnallisen kehittämistyön keskiöön.

Maakunnille tulee jälleen vastuuta maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämisestä. Käytännössä tähän vastuualueeseen kuuluvina maakunnallisina tehtävinä hallitus on kirjannut kulttuuriympäristön hoidon sekä maakunnallisen identiteetin, elinvoiman ja kulttuurin sekä hyvinvoinnin ja liikunnan edistämisen.

Suomen Kotiseutuliitto pitää näitä hallituksen kirjauksia merkittävänä siksi, että niissä tunnustetaan ja tunnustetaan alueellisen perinnetyön sekä muiden kulttuuriharrastusten ja kansalaistoiminnan merkitys aluekehittämisessä. Liitto pitääkin tärkeänä, että tulevat maakuntahallinnot ottavat hallituksen kirjaukset huomioon ja varaavat kehittämisresurssia myös kansalaistoiminnan edistämiseen alueellaan.

Maakuntahallintojen on käynnistettävä yhdessä alueidensa kuntien ja muiden toimijoiden kanssa pitkäjänteistä kehittämistyötä, jossa paikalliset ja alueelliset toimijat voivat osallistua maakuntiansa elinvoiman vahvistamiseen.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnallisen identiteetin edistämisen sijaan Kotiseutuliitto esittää maakunnan kyseisen tehtävän määrittelyä muodossa:
identiteetin ja kotiseututyön edistäminen ja koordinointi.